

העמותה
לדמוקרטיה
מתקדמת

דו"ח
**הפרטת הדין הציבורי:
כנס הרצליה (2001-2009)**

כתיבה: אסף (שבי) גטניו
עריכה: עמית שאנן
עזרה טכנית: עילאי ארד

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת'
ע.ר. מספר 580494870
משלוח פקס : 09-7408409

כתובת מייל: progdemo@yahoo.com
אתר העמותה: www.progdemocracy.com

כנס הרצליה ותהליך הפרטת הדין הציבורי.

"...מטרתה של "תוכנית ההתנתקות" היא להפחית ככל הניתן את הטרור ולהעניק לאזרחי ישראל את מירב הביטחון. תהליך ההתנתקות יוביל לשיפור רמת החיים ויעזור לחזק את הכלכלה הישראלית... "תוכנית ההתנתקות" תכלול פריסה מחודשת של כוחות צה"ל בקווי ביטחון חדשים ושינוי בפריסת הישובים, כך שיפחת, ככל הניתן, מספר הישראלים הנמצאים בלב האוכלוסייה הפלסטינית... הביטחון יסופק על ידי פריסת צה"ל, גדר הביטחון ומכשולים פיזיים אחרים. "תוכנית ההתנתקות" תפחית את החינוך בינינו לבינם."
(רה"מ אריאל שרון, 'כנס הרצליה', 18 בדצמבר 2003)

א. דיון

ראשית מעשה בהבהרה תחילה:

ברצוננו להבהיר כי בדו"ח זה אנו דנים בהגעתם של נבחרי ציבור ל'כנס הרצליה'. איננו מתנגדים לכינוסו של 'כנס הרצליה' ואפילו להיפך, אנו מעודדים ריבוי כינוסים פרטיים של ארגונים ומוסדות חינוך המעוניינים לקדם מטרות שונות. בעיית הפרטת הדין הציבורי נוגעת להגעתם של נבחרי ציבור לכנסים פרטיים ולא לקיום הכנסים עצמם. אנו יוצאים נגד כניעתם, לעיתים עיוורונם ולעיתים היתממותם של נבחרי הציבור המגיעים בהמוניהם לכנסים אלה.

מהו תהליך הפרטת הדין הציבורי?

תהליך הפרטת הדין הציבורי הינו תהליך בו דיונים, בנוגע לסוגיות חשובות לעתיד המדינה, מועתקים מבית הנבחרים וממוסדות הדמוקרטיה אל "במות פרטיות". יצירת דיון ציבורי רבגוני ופורח, הנוגע לסוגיות כאלה ואחרות, הינו דבר מה מבורך בדמוקרטיה, אולם תהליך זה לא יכול לבוא על חשבון הדין בהיכלי הדמוקרטיה ותוך כדי פגיעה בהם. בעשרות השנים האחרונות אנו חוזים בדלדול השיח הדמוקרטי בבית הנבחרים ובמוסדות הדמוקרטיה השונים, לצד התחזקותן של "במות פרטיות" המקדמות נושאים מוגדרים ומושכות אליהן נבחרי ציבור רבים. חשובים ככל שיהיו, אסור שכנסים פרטיים יהוו תחליף לדיון ציבורי המתנהל בהיכלי הדמוקרטיה. 'כנס הרצליה' הינו אחד מהכנסים הפרטיים המובילים את תהליך הפרטת הדין הציבורי, ושוב יש להדגיש כי לדעתנו מירב האחריות בנושא מוטלת על כתפיהם של נבחרי הציבור. להוכחת טענותינו:

בשנת 2002 ובשנת 2003 נאם ראש ממשלת ישראל דאז, מר אריאל שרון, שני נאומים מדיניים גורליים למדינת ישראל ב-'כנס הרצליה'. בשנת 2002 היה זה כשהכריז מר שרון על תמיכתו במפת הדרכים, ובשנת 2003 נשא מר שרון נאום בו הוצגה לראשונה 'תוכנית ההתנתקות' מרצועת עזה (ראה ציטטה בתחילת הדו"ח). בעבר התבשרנו על שינויי מדיניות גורליים כגון אלה, מעל דוכן הנואמים במליאת הכנסת או בישיבות ממשלה מתוקשרות. פעמים מספר קרה שראשי ממשלה זימנו דיוני מליאה דחופים על מנת לנאום "נאום מדיני" חשוב. התהליך בו הועתקו הודעות גורליות לפורומים פרטיים, הינו הרה אסון לשיח הדמוקרטי במדינה.

מה קשור 'הון-שלטון' להפרטת הדין הציבורי?

רק גוף עתיר הון וקשרים יכול לארגן כנס אליו מגיעים שרי חוץ של מדינות זרות, פרופסורים מכל העולם ובעלי תפקידי מפתח בפוליטיקה ובכלכלה העולמית. בנוסף, גופים אלה דואגים לחשיפה תקשורתית מקסימאלית בעבור אורחיהם המכובדים. הפקת כנס שכזה דורשת הון עתק שמגיע לרוב מבעלי ממון המעוניינים בקידומו של גוף או בקידומו של אינטרסים מסוימים.

טענה בדבר אפלייתו לטובה של 'כנס הרצליה', לעומת כנסים של מוסדות אחרים, נשמעה בשנה שעברה כנגד יו"ר הכנסת, דליה איציק, שנאותה לארח את מושב הפתיחה של 'כנס הרצליה' במשכן הכנסת עצמו (ראה הרחבה בנושא בהמשך).

מדוע זו בעיה?

לכשעצמו, אנו מעודדים כנסים פרטיים המצליחים למשוך אליהם קהל מכובד מכל מקום בעולם. הבעיה מתחילה רק כאשר לכנס פרטי מסוים אחד, מגיעים נבחר ציבור רבים ובאופן קבוע. בנוסף לפגיעה בדיון הציבורי הדמוקרטי, שבעיקרו צריך להתנהל בכנסת, מהתנהלות שכזו עולה החשש לניגוד אינטרסים ולעיתים אף להענקת טובות הנאה מצידם של מנהלי הכנסים כלפי נבחר הציבור המגיעים לכנס.

מה מרוויחים בעלי הכנס מנוכחות נבחר הציבור?

הגעתם של נבחר ציבור לכנסים של גופים פרטיים הינה בבחינת "מצרך מבוקש". רוב הארגונים, מוסדות או עמותות היו שמחים להשתתפותם הערה של נבחר ציבור בכנסיהם. הגעתם של נבחר ציבור לכנסים כאלה ואחרים מקדמת את מעמדו של הכנס, את מטרותיו ואת הגוף המארגן את הכנס. הגעה קבועה של נבחר ציבור לכנס פרטי, לאורך שנים, הינה כלי מינוף אדיר בעבור מארגני הכנס. מעטים הם הכנסים הזוכים למעמד זה. מטרותיהם העיקריות של מארגני הכנסים מהגעתם של נבחר הציבור הן כדלהלן:

- קידום שמו של הכנס והגוף העורך את הכנס.
- קידום מטרותיו הישירות ו/או העקיפות של הכנס ו/או של מארגני הכנס.
- יצירת קשר ומחויבות רגשית בין נבחר הציבור שחולקים לו כבוד ובין מטרות הכנס.

אם כן, מדוע פוגעים נבחר הציבור במעמדה של הדמוקרטיה?

בנושא זה נמצא דעות והשערות שונות. 'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת' סבורה שהמבנה החוקי-פוליטי הקיים במדינות הדמו-קפיות, מוביל את התהליכים לנקודה בה ההון מתרגם עצמו לשלטון. 'הפרטת הדיון הציבורי' הינה אחד השבילים הצדדיים, שגם באמצעותו מתקדם תהליך ריקון הדמוקרטיה מתוכן.

כנסים הסגורים להשתתפות כלל הציבור:

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת' מחזיקה בדעה שאין ואסור להגביל כניסת אזרחים לכנסים בהם משתתפים נבחר ציבור. בהגבלת הגישה לנבחר ציבור יש בעיה עקרונית שהרי לא יעלה על הדעת להגביל את העם, שהעניק לנבחר הציבור את מעמדו, מלהיות נוכח באירוע כאשר זה, הראשון, מגיע אליו.

הגישה הרווחת בימנו בנוגע לנושא זה איננה מקובלת עלינו בשום אופן. כנס שאליו מוזמנים נבחר ציבור איננו יכול להיות חסום לקהל הרחב, ומארגניו חייבים לקחת זאת בחשבון. בנוסף, גם הגבלת כניסה רק לבעלי יכולות כלכליות המסוגלים לשלם את דמי הכניסה לכנס, איננה מקובלת כלל ועיקר.

במקרה של 'כנס הרצליה' המצב אפילו קיצוני יותר. ל-'כנס הרצליה' אפילו סטודנטים של המוסד המארגן את הכנס אינם יכולים להיכנס לכנס, הסגור למוזמנים בלבד.

ב. כנס הרצליה – נתוני השתתפות נבחר ציבור

כנס הרצליה מאורגן על ידי 'המכון למדיניות ואסטרטגיה' של 'המרכז הבינתחומי – הרצליה'. הכנס הראשון התקיים בשנת 2000 ועליו אין נתונים בנמצא, זו הסיבה שהדו"ח כולל נתונים מכנס הרצליה השני (2001) והילך.

טבלה סטטיסטית בחתך שנתי:

2001	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009	תאריך
16	2-4	16-18	13-16	21-24	21-24	20-23	2-4	בדצמבר
9	8	19	16	14	18	28	23	בפברואר
-	א. שרון	א. שרון	א. שרון	א.אולמרט	א.אולמרט	א.אולמרט	-	רה"מ
מ. קצב	-	-	מ. קצב	-	-	ש. פרס	ש. פרס	נשיא
בן אליעזר	ש. מופז	ש. מופז	ש. מופז	ש. מופז	ע. פרץ	א. ברק	א. ברק	שר ביטחון
ש. פרס	ב. נתניהו	ס. שלום	ס. שלום	צ. לבני	צ. לבני	צ. לבני	צ. לבני	שר חוץ
-	-	ב. נתניהו	ב. נתניהו	א.אולמרט	א.הירשזון	-	ר. בר-און	שר אוצר
2	2	8	3	0	6	5	6	שרים נוספים
4	3	7	8	11	8	19	13	חברי כנסת

הגידול הזוחל במספר נבחר ציבור המשתתפים בכנס:

לאורך שמונה השנים בהן העמקנו, ישנה עליה כמותית מתמדת בהגעת נבחר ציבור לכנס. בשנים 2001 ו-2002, פקדו את הכנס פחות מעשרה נבחר ציבור. בשנת 2003 פקדו את הכנס 19 נבחר ציבור, יותר מכפול מהכמות בשנים הקודמות.

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת'
 ע.ר. מספר 580494870
 משלוח פקס: 09-7408409

כתובת מייל: progdemo@yahoo.com
 אתר העמותה: www.progdemocracy.com

בין השנים **2004-2007**, אנו רואים התייצבות סביב 14-18 נבחרים ציבור המגיעים לכנס. בשנת **2008** חלה שוב קפיצה גדולה בכמות נבחרים הציבור שפקדו את הכנס, הסיבה שניתנה לכך הייתה 'חגיגות שנת ה-60 למדינה'. באותה שנה פקדו את הכנס 28 נבחרים ציבור!
בשנת **2009** עתידים להגיע 23 נבחרים ציבור ל'כנס הרצליה', כשנשיא המדינה בכללם. נתון זה מוכיח כי שנת 2008 לא הייתה בבחינת חריג אלא בבחינת שנה שסימנה את המשך העלייה הכמותית של נבחרים הציבור הפוקדים את הכנס. שנת 2009 מקבעת את מספר נבחרים הציבור המגיעים לכנס במעל ל-20!

הגעתם של שרי ביטחון ושרי חוץ לכנס:

משנת 2001 לא הייתה ולו שנה אחת ששר ביטחון, או שר חוץ, נעדרו מדיוני 'כנס הרצליה'. עובדה זו מצביעה על החשיבות שמקנים מארגני הכנס להגעתן של שתי הפונקציות האמורות.

הגעתם של שרי אוצר לכנס:

שנת 2003 הייתה השנה הראשונה בה הגיע שר אוצר לכנס הרצליה (השר בנימין נתניהו) ובזאת החלה מסורת שנמשכה ארבע כנסים ברציפות. בשנה שעברה נעדר שר האוצר, מר רוני בר-און, מהכנס ובתקשורת דיווחו על "קצר" בין לשכת השר ובין מארגני הכנס. השנה צפוי שר האוצר, עדין מר רוני בר-און, לפקוד את 'כנס הרצליה'.

הגעת שרים לכנס:

בשלושת השנים האחרונות התייצב מספר הגעתם של השרים סביב 10 שרים (כולל רה"מ). שנת השיא בהגעת שרים לאירוע הייתה שנת 2003, בה פקדו את הכנס 11 שרים וראש הממשלה אריאל שרון.

הגעת חברי כנסת לכנס:

עד שנת 2004 עמד מספרם של חברי הכנסת הפוקדים את הכנס על פחות מעשרה. משנת 2006 אנו רואים כי כמות חברי הכנסת הפוקדים את הכנס חוצה את מחסום העשרה. שנה שעברה הגיעה מספרם לשיא של 19 חברי כנסת והשנה עתידים להגיע לכנס 13 חברי כנסת.

יקירי כנס הרצליה לדורותיו:

ניתן לומר כי בכנס הרצליה ישנם מספר נבחרים ציבור אותם ניתן להגדיר כ-"יקירי כנס" קבועים, ולא משנה אם הם נושאים בתפקידי מפתח אם לאו.

"יקיר כנס הרצליה":

ח"כ/שר שאול מופז הינו יקירו האולטימטיבי של 'כנס הרצליה'. מאז היותו רמטכ"ל ועד הכנס העתיד להתרחש בשנת 2009 מחזיק מר מופז בניקוד המושלם של 8 הופעות בכנס. יש לציין כי מר מופז השתתף בכנס בכל תפקיד בו הוא נשא: רמטכ"ל, שר ביטחון ושר תחבורה והבטיחות בדרכים. עושה רושם שמארגני הכנס מוצאים תמיד סיבה להזמין את מר מופז וזה מצידו מוצא כל שנה סיבה לחזור.

"יקירת כנס הרצליה":

אם מר שאול מופז הוא "יקיר הכנס", הרי שציפי לבני הינה "יקירת הכנס". משנת 2003 מופיעה השרה ציפי לבני בכל כנס הרצליה שמתקיים. באם תגיע לכנס השנה, יהיה זה הכנס השישי ברציפות אותו היא תפקוד.

תופעת משפחת מרידור:

למרות שבנבחרים ציבור עסקינן, ולמרות שרק בשנת הגעתו הראשונה לכנס היה מר דן מרידור נבחר ציבור, הרי שמצאנו לנכון לציין את התופעה הייחודית של משפחת מרידור. אם ניתן היה לבחור לכנס את "משפחת הכנס", הרי שללא ספק משפחת מרידור הייתה המתאימה ביותר לתפקיד. רק בשנת 2006 לא היה למשפחת מרידור ייצוג בקרב הדוברים בכנס. בשנת 2001 היו למשפחת מרידור 3 דוברים (השר דן מרידור, סלי מרידור, ליאורה מרידור). בשנת 2002 שלחה משפחת מרידור שני דוברים (סלי מרידור, ליאורה מרידור).

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת'
ע.ר. מספר 580494870
משלוח פקס: 09-7408409

כתובת מייל: progdemo@yahoo.com
אתר העמותה: www.progdemocracy.com

בשנת 2003 שלחה משפחת מרידור שני דוברים (סלי מרידור, דן מרידור).

עוד אורחים המתקשים לוותר על השתתפותם בכנס מדי שנה:

יובל שטייניץ מזנב ב-"יקיר הכנס", מר שאול מופז, ונעדר רק מכנס הרצליה אחד (שנת 2002).
בנימין נתניהו: משנת 2002 והילך מופיע מר נתניהו בקביעות בכל כנסי הרצליה שהתקיימו. השנה יהיה זה הכנס השביעי ברציפות אותו הוא עתיד לפקוד. גם מר נתניהו מזנב ב-"יקיר הכנס", מר שאול מופז.
אהוד אולמרט: משנת 2003 והילך מופיע מר אהוד אולמרט באופן קבוע בכנסי הרצליה. השנה מר אהוד אולמרט בוחר לתקן במעט את הסטטיסטיקה ולא להגיע לכנס.
יולי תמיר: נבחרה לכנסת בשנת 2003. משנת 2004 ואילך הופיעה יולי תמיר בכל 'כנס הרצליה' שהתקיים. הכנס של שנת 2009 יהיה הכנס החמישי ברציפות בו מופיעה פרופ' תמיר והיא כמוכן מזנבת בכך ב-"יקירת הכנס", הגברת ציפי לבני.
נשיא המדינה, מר **שמעון פרס** נעדר רק משני כנסי הרצליה (2002, 2006). בשנה שעברה הגיע מר שמעון פרס כנשיא המדינה.
לח"כ **מתן יולנאי** ולח"כ **סילבן שלום** יהיה כנס 2009 הכנס החמישי בו הם מופיעים.

סיכום הנתונים הסטטיסטיים הנוגעים לכנסי הרצליה:

נתוני שמונה השנים האחרונות **מוכיחים, מעל כל צל של ספק, כי ישנה עלייה כמותית מתמדת** בהגעתם של נבכרי ציבור לכנס. בשנים הראשונות הסתפקו ב'מכון למדיניות ואסטרטגיה' בהזמנתם לכנס של חלק מחברי וועדת החוץ והביטחון, שרי ביטחון ושרי חוץ.
שנת 2003 הייתה שנת המפנה. רה"מ אריאל שרון מגיע לכנס ומתחיל את מסורת 'נאום הרצליה' (למרות שהשם הוצמד לנאום רק בשנת 2004), ועימו מגיעים 11 שרים (!): שר הביטחון, שר החוץ, שר האוצר, שר התשתיות, שר התעשייה, שר הרווחה, שר המדע, שרת הקליטה, שרת החינוך, שר המשפטים ושר התפוצות.
שנת 2006 הייתה שנה חריגה גם כן, לכנס הגיעו "רק" שרת החוץ, שר הביטחון ומ"מ רה"מ אהוד אולמרט, שהחליף את רה"מ אריאל שרון שנפל לתרדמת שלושה שבועות לפני כן. "הפיצוי" על כך התגלם בהגעת שיא (עד לאותה שנה) של 11 חברי כנסת.
שלוש השנים האחרונות העלו את הממוצע הכמותי, מקרב נבכרי הציבור, ללמעלה מ-20 חברי כנסת ושרים בשנה.

היעדרותם של נבכרי ציבור דתיים:

'המרכז הבינתחומי' הינו מוסד המתיימר להיות מוסד אקדמאי המקדם אג'נדה ליברלית, על כן איננו מופתעים מהעובדה שמספר המוזמנים מקרב חברי הכנסת של מהמפלגות הדתיות הינו קטן ביותר. הרושם הוא שמארגני הכנס אינם מעוניינים לתת במה למי שדעותיו אינן נחשבות לליברליות, ולא משנה באיזה תפקיד הוא נושא.
ניתן לומר באופן די מוחלט כי 'כנס הרצליה' הינו כנס שנועד לחזק גורמים ליברליים ספציפיים, אותם מארגני הכנס סבורים שיש לחזק.

ג. המחלוקת בנוגע לכנס הרצליה 2008:

'כנס הרצליה 2008' עורר סערה גדולה כאשר מושב הפתיחה של הכנס נערך במשכן הכנסת. מספר חברי כנסת, בראשותם של ח"כ שלי יחימוביץ', פנו ליו"ר הכנסת, דליה איציק, על מנת שזו תיאות לבטל את המושב המיוחד ולא להכניס את 'כנס הרצליה' למשכן הדמוקרטיה. יו"ר הכנסת, דליה איציק, לא נאותה לדרישותיהם וטענה כי מהלך זה הינו לצורך המאבק בהפרטת הדיון הציבורי, וכי הכנסתו למשכן מחזירה את הדיון לכותלי משכן הכנסת, במקום שיהיה מחוצה לה. טענותיה של יו"ר הכנסת אינן תואמות את הנתונים המצויים בידנו והעולים מהסטטיסטיקות. צעדה של יו"ר הכנסת רק חיזק את מגמת העתקת הדיון הציבורי לכנסים פרטיים. יתר על כן, עמותת 'ידיד' איימה לעתור בנושא זה לבג"ץ כאשר מטענותיה עולה חשד סביר לניגוד אינטרסים מצידה של יו"ר הכנסת כלפי 'המרכז הבינתחומי'. להלן ציטוט טענותיהם של חברי עמותת 'ידיד', כפי שפורסמו בתקשורת:

"לדעתנו, עולה חשש כי הסכמתה של יושבת ראש הכנסת להקצות את משאבי כנסת ישראל לטובת הכנס, שנערך על ידי המרכז הבינתחומי בהרצליה, הינה החלטה פסולה. זו נעשתה, לכאורה, תוך חריגה מסמכות, בניגוד לכללי המשפט המנהלי ותוך כדי פגיעה בעקרון השוויון.

חשש זה מתחזק לאור ניגוד עניינים, בשל העובדה כי הגופים המממנים את עריכת הכנס כמו גם האישים העומדים מאחוריו, קרובים ולעיתים אף זהים לאלו שתורמו למפלגת קדימה, בה חברה יושבת הראש, ואף הרימו לה תרומה נכבדה בבחירות האחרונות.

חשש זה מתחזק גם בכך שיושבת ראש הכנסת עצמה הינה בוגרת מוסד פרטי זה, וכי בני משפחתה לומדים בו בזמן הווה. מכאן גם עולה חשש לשיקולים זרים שהביאו להיעתרות הכנסת לבקשת מארגני הכנס בעוד שבקשות דומות מגופים אחרים, שאינם קשורים קשר שכזה ליושבת ראש ו/או ליושבי הבית מטעם מפלגתה סורבו."

להלן חלק מטענותיה של ח"כ שלי יחימוביץ' בנוגע לעומדים מאחורי 'כנס הרצליה' ולסיבת אפלייתו לטובה:

"...יחימוביץ' ציינה כי המרכז הבינתחומי בהרצליה הוא מכללה הפרטית המנסה, ללא הצלחה, להפוך לאוניברסיטה פרטית בשל התנגדות המועצה להשכלה גבוהה. לדבריה, מדובר במכללה שהוקמה בכספיהם של בעלי הון בלבד דוגמת שרי אריסון, רון לאודר וסמי עופר, ואין לה כל זיקה פורמלית אל מוסדות המדינה. "מכללה זו היא שמארגנת את כנס הרצליה, כנס סלקטיבי אשר לרוב המכריע של האוכלוסייה אין בו חלק."

"מדוע רון לאודר ולא ארקדי גאידמק? מדוע כנס שמארגנת חבורה של בעלי ממון ולא, לשם דוגמא, של "קו לעובד, או "ידיד"?", שואלת חברת הכנסת. "משכן הכנסת אינו הסלון הפרטי של מאן דהוא. העמדתו של המשכן לצורך אירוע שכזה, תוך האחדת סמלי המדינה עם סמליו של מוסד פרטי היא בלתי אחראית ומעוררת שאלות לגבי המניעים", קובעת יחימוביץ'. (מתוך ידיעה שהתפרסמה בנושא באתר nrg.co.il)

ד. כנס הרצליה 2009:

רשימת המשתתפים העתידיים לפקוד את 'כנס הרצליה – 2009', ומספר הפעמים בו כל אחד מהם השתתף בכנס בעבר (לא כולל 2009):

1	ח"כ צחי הנגבי	2	כנסים	13	השר רוני בר-און	1	כנס
2	השר יצחק הרצוג	2	כנסים	14	ח"כ אבישי ברורמן	1	כנס
3	השר אלי ישי	1	כנס	15	ח"כ יצחק בן-ישראל	1	כנס
4	ח"כ מתן וילנאי	4	כנסים	16	ח"כ סילבן שלום	4	כנסים
5	השרה ציפי לבני	5	כנסים	17	השר שאול מופז	7	כנסים
6	השרה יולי תמיר	4	כנסים	18	ח"כ יובל שטייניץ	6	כנסים
7	ח"כ אפי איתם	3	כנסים	19	ח"כ בנימין נתניהו	6	כנסים
8	ח"כ אביגדור ליברמן	-----	-----	20	ח"כ אמירה דותן	-----	-----
9	ח"כ גדעון סער	3	כנסים	21	ח"כ אבשלום וילן	1	כנס
10	השר גאלב מג'אדלה	-----	-----	22	השר חיים רמון	2	כנסים
11	השר אהוד ברק	3	כנסים	-----	-----	-----	-----
12	השר רפי איתן	-----	-----	23	הנשיא שמעון פרס	5	כנסים

"נאום הרצליה" – הגעתם של ראשי ממשלה לכנס:

בשל סמיכותו של 'כנס הרצליה 2009' לבחירות, כנראה החליטו מארגניו לשנות השנה את הגדרת 'נאום הרצליה' ולהצמידו לכל אחד מהנואמים המתמודדים על ראשות הממשלה (אהוד ברק, בנימין נתניהו וציפי לבני). בנוסף 'נאום הרצליה' של כל אחד מהנואמים איננו הנאום הנועל את הכנס, כפי שהיה נהוג בכל השנים הקודמות.

אנו בוחרים להתייחס ל'נאום הרצליה' לפי המסורת לאורך השנים – כלומר ראש ממשלה מכהן, הנושא את נאום הנעילה של הכנס. הסיבה המרכזית להחלטתנו הינה הביטחון הגמור כי בשנה הבאה שוב ינסו המארגנים להחזיר את הגדרת 'נאום הרצליה' למתכונת הרגילה.

להלן רשימת ראשי הממשלה שנאמו בכנס הרצליה:

2002, 2003, 2004 – אריאל שרון
2006, 2007, 2008 – אהוד אולמרט

השנה תהיה זו השנה הראשונה, מאז 2002, שלא ינאם "נאום הרצליה" אותו נושא ראש ממשלה

מכהן.

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת' פנתה כבר בשנה שעבר לראש הממשלה, מר אהוד אולמרט, בדרישה שלא לפקוד את 'כנס הרצליה' ודומיו ושלא לתת יד להמשך תהליך הפרטת הדיון הציבורי. 'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת' שלחה בימים אלה מכתב ברכה לראש הממשלה המשבח את החלטתו לשבור את המסורת המכונה 'נאום הרצליה', שכה פוגעת בשיח הדמוקרטי במדינה. איננו יודעים אם היעדרותו של רה"מ היוצא, מר אהוד אולמרט, קשורה לביקורת שלנו מהעבר או לאי הזמנתו על ידי מארגני הכנס. **אנו מברכים על הצעד ותהיה הסיבה אשר תהיה.**

נוכחות נשיא המדינה:

השנה תהיה זו השנה השנייה ברציפות בה פותח את הכנס הנשיא, מר שמעון פרס. משנת 2001 ועד היום לא קרה שנשיא מדינה פתח שנתיים ברציפות את 'כנס הרצליה'. הנשיא הקודם, מר משה קצב, פתח את הכנס בשנת 2001 ואת הכנס שהתקיים בשנת 2004. כלומר, בשש השנים שבדקנו ובהן כהן מר קצב בתפקיד נשיא המדינה, הגיע מר קצב ל-'כנס הרצליה' רק פעמיים.

גם טרם מונה לנשיא היה מר שמעון פרס אחד מ-"יקירי כנס הרצליה". אם יגיע השנה תהיה זו הפעם השישית בה יפקוד את הכנס, וזאת מתוך שמונת הכנסים שהתקיימו מ-2001 ועד היום.

'העמותה לדמוקרטיה מתקדמת'
ע.ר. מספר 580494870
משלוח פקס: 09-7408409

כתובת מייל: progdemo@yahoo.com
אתר העמותה: www.progdemocracy.com

הגעתו הרציפה של הנשיא פרס לאירוע הינה גורם מדאיג המעורר תהיות לגבי כוונתו האפשרית להפוך את הגעתו של נשיא למסורת, בדומה למסורת המכונה 'נאום הרצליה'.

הגעתו של הנשיא שמעון פרס לכנס הינה מצערת. אנו מחשיבים את אי הגעתו של ראש הממשלה, מר אהוד אולמרט, להישג בעבור מאבקנו בהפרטת הדין הציבורי, והגעתו הרציפה של נשיא המדינה פוגמת בתחושה זו.

כאזרח מספר אחד של המדינה, ראוי לדעתנו שנשיא המדינה ירתם למאמצים לעצירת תהליך הפיחות במעמדם של מוסדות הדמוקרטיה, וימנע מלסייע ל"אירועי הדגל" התורמים להמשך הפרטת הדין הציבורי במדינה.

החלפות וביטולים ברגע האחרון:

החלפה: בתוכניה הראשונה, שהועלתה באתר 'כנס הרצליה 2009', הוזמנה חברת הכנסת קולט אביטל. ברשימה שפורסמה ב-22.1.2009 הושמטה ח"כ קולט אביטל ונוסף שמו של ח"כ אבשלום (אבו) וילן. איננו יודעים את הסיבה להחלפתה של ח"כ קולט אביטל, אולם יתכן כי זה המקום לציין כי ח"כ אביטל נמצאת במקום 19 ברשימת מפלגת העבודה לכנסת, מקום שאיננו ריאלי כנראה ואילו ח"כ אבשלום וילן נמצא במקום 6 ברשימת 'מרצ' לכנסת, מקום שנחשב ריאלי.

ביטול: למרות שלא מדובר בנבחר ציבור, אנו מוצאים לנכון לציין את ביטול השתתפותו של הרמטכ"ל, גבי אשאנזי, שהיה אמור לנאום את נאום נעילת הכנס, אותו נאום שראש ממשלה מכהן נהג לנאום. בתוכנית הכנס המעודכנת (22.1.2009) שמו של הרמטכ"ל איננו מופיע.

מסקנות הדו"ח

להלן מסקנותינו מהנתונים העולים בדו"ח זה:

- 1. כמות נבחרי הציבור המוזמנים ומגיעים ל'כנס הרצליה' הינה שערורייתית (!), במיוחד לאור התופעה המתמשכת בה אולם מליאת הכנסת נותר מיותר וחדרי הוועדות ריקים. וועדת האתיקה של הכנסת, יו"ר הכנסת וראש ממשלת ישראל, חייבים לפרסם לאלתר הנחיות לחברי כנסת ושרים, הנותנות מענה לתופעה החמורה. מעבר לסכנה הטמונה בהמשך תהליך הפרטת הדין הציבורי, קיים חשש סביר כי 'כנס הרצליה' ודומיו הופכים עצמם למכתיבי המדיניות ומתווים הדרך לכלל ממשלות ישראל. "מחול הקרבת הקורבנות" של נבחרי הציבור על במות פרטיות, חייב להיפסק. הגעתם של נבחרי ציבור לכנסים פרטיים חייבת להיות מדודה, מכוונת ובצורה שאיננה פוגעת בשיח הדמוקרטי המתנהל בכנסת ובממשלה.**
- 2. העדפתם של כנסים פרטיים מסוימים, שמאחוריהם עומדים תמיד אנשי הון, על פני כנסים אחרים שלעיתים עולים עליהם ברמתם המקצועית, מעלה שאלות קשות המצביעות על החיבורים התועלתניים של הון-שלטון.**
- 3. השתרשות המסורת המחייבת את הגעתם של שרי ביטחון, שרי חוץ, ראשי ממשלה, רמטכ"לים ונשיאים לכנס הרצליה, הינה בלתי מתקבלת על הדעת! לא יתכן כי כל נציגיה הבכירים של הדמוקרטיה הישראלית ישתחוו אפיים ארצה, מדי שנה, בפני מוסד פרטי שאיננו אקדמי אפילו. נבחרי ציבור אלה מקדמים בכך אינטרסים צרים ותפיסת עולם צרה ופרטית של מארגני 'כנס הרצליה'.**
- 4. ראשי ממשלות חייבים, לדעתנו, לשאת הצהרות מדיניות חשובות רק מעל דוכן הכנסת ו/או ישיבות ממשלה ו/או מסיבות עיתונאים רשמיות של ראש ממשלה במשרדו. הצהרותיו המדיניות של הר"מ לשעבר, אריאל שרון, ב'כנס הרצליה' משנת 2002 ו-2003, פגעו קשות במוסדות הדמוקרטיה הישראלית. אנו ממליצים ליצור תקנות גורפות האוסרות על תופעה זו, הן כלפי ראשי ממשלות והן כלפי שרי ממשלה ויו"ר הכנסת.**
- 5. הגעתם של נבחרי ציבור לכנס פרטי החסום בפני הקהל הרחב, נוגדת לטעמנו את ההיגיון הדמוקרטי הבריא.**

6. למרות שאנו סבורים כי מירב האחריות מוטלת על כתפיהם של נבחרי הציבור, **איננו פותרים את מארגני הכנסים מאחריות**, במיוחד כשמדובר בכנסים המאורגנים על ידי מוסדות הטוענים כי הדמוקרטיה וחוסנה של מדינת ישראל הינן בראש מעיניהם.
7. איננו מבינים את התופעה בה חוזרים ומגיעים לכנס אותם נבחרו ציבור מדי שנה. באם מארגני הכנס היו מגוונים בהגעותיהם של נבחרי ציבור שונים מדי שנה, יכולנו להניח כי ברצונם להרחיב את אופק חשיבתם הנוגעת לסוגיות האמורות. **הגעתם של נבחרי ציבור קבועים לכנס, ולא משנה איזה תפקיד הם ממלאים באותה שנה, מעלה תהיות קשות לגבי כוונותיהם המקצועיות והאחרות של מארגני הכנס.**

על מוסדותיה של הדמוקרטיה הישראלית להתגונן כנגד התופעה המסוכנת של הפרטת הדין הציבורי. במדינות הדמו-קפיות תופעה זו איננה מזוהה כלל כסכנה ועל כן לא נעשים מאמצים רציניים לבולמה. במקרה זה, צורת התנהלותם של שני הצדדים, המזמין והמוזמן, פוגעת קשות באמונו של האזרח במערכת הדמוקרטית ובשיח הדמוקרטי.

דמוקרטיה איננה דבר מה קל ליישום, והיכולה אינם מקלים על נבחריה. זה בדיוק מה שמצופה מהם. ברור לכל שנוח יותר לנאום בכינוס פרטי שבו יושבים חברים, מכרים ותומכים ולא במליאת כנסת "עוינת" שיושבים בה גורמים החולקים על דעותיך ומפריעים לנאומיך. למי שטועה לחשוב, דמוקרטיה איננה עניין של נוחות. פעמים רבות מה שנוח לעשות אינו יכול לעלות בקנה אחד עם מה שנכון לעשות ועם ערכי הדמוקרטיה.